

MIJN SPIRITUELE PLEK

Door de onmacht heen

Claudine VANBESIEN vond de weg naar de dorpskerk terug

- ▶ Zoon Bryan stierf in 2006 als peuter
- ▶ Na de begrafenis bleef Claudine Vanbesien jaren weg uit de kerk
- ▶ Nu weet ze zich er opnieuw geborgen

Bij Bryans hoekje in de woonkamer denkt Claudine Vanbesien na over God, leven en (on)geloof. © Jozefien Van Huffel

Jozefien VAN HUFFEL

„Ik voelde enkel nog onmacht en boosheid. Ik was kwaad op alles wat met de Kerk en God te maken heeft”, zegt Claudine Vanbesien. Acht jaar geleden verloor ze haar derde zoon Bryan, 22 maanden oud. In de kerk waar zijn uitvaart plaats had, de Sint-Gertrudiskerk in Bovekerke, een halve kilometer van waar het gezin woont, liep ze de jaren nadien niet meer binnen.

„De hoek in ons huis waar Bryans urne stond, werd de plek die me inspireerde en kracht gaf”, zegt ze. „Op een dag kwam een lieve jongen me echter vragen of ik zijn vormsel niet wilde bijwonen. Ik zei hem eerlijk dat ik niet wist of ik het zou aankunnen, of ik wel nog in die kerk wilde komen. Maar uiteindelijk raapte ik al mijn moed bijeen.”

De ontwapende vraag van de jongen brak als het ware door Claudine Vanbesiens onmacht heen. „Geleidelijk aan kwamen de Kerk en God opnieuw in mijn leven”, zegt Vanbesien. „Met Kerstmis vroeg iemand of mijn dochter, die na Bryans dood werd geboren, in het kerstspel de rol van engel op zich kon nemen. Een paar dagen later werd mijn zoon gevraagd om herder te

spelen en nog later mijn andere zoon om voor te lezen. Dat alles was heel zwaar voor mij, maar in de woonkamer bij Bryans hoek kon ik nadenken over God en het leven, over geloof en ongelof.”

In de kerk waar haar zoon aan zijn laatste reis begon, vierde Claudine Vanbesien sindsdien alle grote feesten mee. „Na een jaar las ik zelf het kerstverhaal voor en begeleidde ik mee het

vormselkoor. Intussen ben ik catechiste en is mijn dochter van zeven misdienaar, samen met een vriendin.”

„Ik voel me opnieuw geborgen in de parochiekerk”, vervolgt ze. „Ik kan er rustig zitten en een kaars aansteken. De kerk waar ik tot rust kom, heeft nu opnieuw een plek in mijn hart, net als de hoek van Bryan in ons huis.”

„Een jongen vroeg me zijn vormsel bij te wonen. Ik twijfelde, maar ging”

Het leven in de kerk draagt dan ook bij aan het leven rond de urne. Claudine Vanbesien hing er een kruisje van de catechesewerking. „En ik maak er een mooie plek van, op het ritme van de seizoenen. Met Kerstmis staat er een kerststal, met Pasen een mooie paastak. Mijn zoon was een zonnetje en dat helpt ons om vol te houden met het leven, als gezin en in de dorps- en kerkgemeenschap.”

Eind 2014 verdwijnt de rubriek *Mijn spirituele plek*. We willen onze lezers van harte danken voor de vele inspirerende inzendingen.

Raimon Panikkar

‘Ik keerde terug als boeddhist, maar zonder te stoppen christen te zijn’

Theoloog, filosoof en priester Raimon Panikkar (1918-2010) was een vreemde vogel. Zijn vader was Indiër en hindoe, zijn moeder Spaanse en katholiek. Als jonge intellectueel vervoegde hij in 1940 het Opus Dei, waarvan hij in 1946 een van de eerste priesters werd. Na een kwarteeuw verliet hij die beweging om priester te worden van het Indiase bisdom Benares. Vanaf dan werd hij een heuse ‘grensganger’ tussen de godsdiensten. „Ik verliet Europa als christen, om in India te ontdekken dat ik hindoe was, en keerde terug als boeddhist, zonder te stoppen christen te zijn”, zegt hij in zijn autobiografie.

Oblaat en theoloog Marc Van Tente publiceerde onlangs een eerste Nederlandstalige inleiding op Panikkars denken. In zijn talrijke boeken wilde Panikkar het christendom herijken en verrijken vanuit de ontmoeting met andere godsdiensten. Tegelijk moest er volgens hem ook een ‘intrareligieuze’ dialoog komen waarbij elke godsdienst zichzelf in vraag stelt.

Ook wijst Panikkar de tweedeling tussen God en wereld af. Het besef dat de werkelijkheid één is, groeide door zijn beleving van het hindoeïsme, waarin de (voor westerlingen moeilijk te begrijpen) leer van de niet-tweeheid geldt. Er is geen tegenstelling tussen God en mens, tussen God en kosmos. God mag nooit een object worden van ons denken. Daarvoor herhaalt Panikkar de kerkvader Gregorius van Nyssa: „Zij die menen dat ze God kennen, kennen Hem niet, en zij die Hem niet kennen, kennen Hem.”

Centraal bij Panikkar staat ook een dynamische invulling van de Triniteit, de drie-ene God. Volgens hem is die universeel en overstijgt bijgevolg het christendom. Het betekent dat alles relatie is en dat God zuivere relatie is.

Raimon Panikkar was echter bovenal mysticus. De monnik was voor hem het archetype van de gelovige. „Het goede nieuws dat Jezus verkondigde, was niet: ‘Het koninkrijk is ophanden omdat jullie weldra naar een andere wereld zullen overgaan’, maar: ‘Het koninkrijk van God – dat wil zeggen God – is daar omdat God in deze wereld komt.’ De zaligsprekingen uit de Bergrede zijn niet het handvest voor een leven in de andere wereld, maar het handvest voor een ander leven in deze wereld.”

Panikkar sloeg volstrekt onbegane wegen in, wat ook stuitte op kritiek. Beoefende hij immers geen syncretisme, een ontoelaatbaar vermengen van de diverse godsdiensten zonder rekening te houden met de wezenlijke verschillen? Van belang is echter dat hij zijn denken stelde op persoonlijk doorleefde ervaringen en die trachtte te koppelen aan de intellectuele tradities van de diverse godsdiensten. Volgens zijn bewonderaars moet het belang van Panikkars denken nog worden ontdekt. (EDS)

GOD EN IK

‘Kijk me vaak de ogen uit’

Vóór de 11.11.11-campagne op volle toeren draait, staat directeur Bogdan VANDEN BERGHE stil bij de bron van zijn engagement

Lieve WOUTERS

–Hoe zou u zich omschrijven in termen van religiositeit?

Mijn grootouders van vaderskant braken nogal fel met Kerk en geloof nadat hun zoon in de jaren 1970 uittrad als priester. Diezelfde breuk die in de samenleving heel zichtbaar werd, beleefden wij in de familie. We werden opgevoed in een kerkvijandige sfeer. Toen ik bij Broederlijk Delen begon te werken, en van daaruit ook in het Netwerk voor Rechtvaardigheid en Vrede rolde, ontdekte ik in de ontmoeting met gelovigen echter welke kracht er kan uitgaan van dat geloof.

Het heeft mijn wereldbeeld niet veranderd, maar ik besef wel dat een anti-houding niemand wat oplevert. Aan mijn kinderen probeer ik vooral openheid mee te geven om te leren omgaan met diversiteit. Hoe meer ik me verdiep in de manier waarop Vlamingen over het algemeen praten over moslims of Afrikanen, hoe beschamender ik het vind: zo beledigend en ongenueanceerd.

–Nederigheid of fierheid?

Vlamingen kiezen vaak voor de positie van underdog. Daardoor

voeren we soms het verkeerde discours over symbolen zoals de hoofddoek of vertrekken we vanuit angst, terwijl ik veel meer geloof in een dialoog die vertrekt vanuit fierheid over de eigen waarden. Van daar krijg je een eerlijker en diepgaander gesprek, het begin van echt wederzijds begrip.

–Wat zegt ‘God’ u?

Voor mij is er niet iemand of iets wat ons overstijgt. Wel ken ik het gevoel dat je soms hebt bij het joggen, muziek beluisteren of samen opstappen tegen onrecht. Dat gevoel van verbondenheid, van jezelf als mens overstijgen en van de energie die daaruit voortspruit en lang kan nawerken. Dat komt toch dicht bij het goddelijke. Ik heb zelf nu wel enige volharding in mijn engagement, maar in ontwikkelingslanden vergt zo’n engagement toch nog veel meer doorzettingsvermogen, om niet toe te geven aan allerlei bekoringen, van interessante werkaanbiedingen tot bedreigingen en omkoping. Hun voorbeeld maakt mij dan weer heel nederig.

–Spiritualiteit begint met...

Met solidariteit. Dat is me van huis uit meegegeven. Mensen

moeten voor elkaar zorgen, en niet met aalmoezen, maar door ontwikkeling. Aan die norm weeg ik af of onze projecten al dan niet geslaagd zijn. Ik vind het overigens pijnlijk hoe het begrip vaak beperkt wordt tot een centje voor het goede doel of misbruikt in het politieke debat.

–Kan een moderne mens nog wel in God geloven?

Volgens mij is iedereen daar vatbaar voor in de juiste context. Wie de godsdienst uitdraagt, heeft echter wel de verantwoordelijkheid om dat te doen op een voldoende hedendaagse manier. Als ik denk aan de Kerk, zie ik christenen die het beste van zichzelf geven om van deze wereld een betere plek te maken voor wie vandaag al te vaak uitgesloten is. Maar dat is niet het beeld dat we in de media meestal van de Kerk en van christenen krijgen.

In die zin hoop ik echt dat uit de bisschoppensynode over het gezin iets naar voren komt dat de aantrekkingskracht van de Kerk kan vergroten, zodat ze met voldoende geloofwaardigheid en moreel gezag haar stem kan laten horen in de westerse samenleving.

© Eric De Mildt

–Wie of wat doet u herbronnen?

Ik geef grif toe dat ik dat te weinig doe. Misschien moet ik het meer inplannen? Wat me tot rust brengt, is het alleen zijn. Enkele uren fietsen of lopen kunnen veel deugd doen. Wat ingewikkeld leek, wordt weer eenvoudiger. Ook praten met mensen die je graag ziet, helpt me om de dingen in een ander perspectief te zien. Mijn beste vriend en ik kennen elkaar al dertig jaar. Zo’n trouwe vriendschap is een schat, waarvan ik hoop dat mijn kinderen ze ook mogen ontdekken.

–Waarom is er lijden in de wereld?

Die vraag stel ik me in mijn werk uiteraard geregeld. Een echt antwoord is er niet, hoewel de oorzaak vaak onverschilligheid is. Daaraan werken, is een van de kerntaken van solidariteitsorganisaties als 11.11.11.